

Elvyra ŽEIŽIENĖ

Aktualijos

Kauno tremtinių choro "Ilgesys" vyrų grupės seniūnas Juozas Menkevičius iškilmingai paminėjo savo aštuoniasdešimtmetį. Aklųjų ir silpnaregių sąjungos įmonės salė buvo pilna atėjusių jo pasveikinti. Buvę mokslo ir studijų draugai, bendradarbiai, tremtinių choro vadovas ir nariai, giminės jubiliatui išsakė pačius gražiausius ir nuoširdžiausius linkėjimus. Visi gėrėjosi Juozo Menkevičiaus energija, kūrybingumu, geraširdiškumu.

Daugelis ir anksčiau įsidėmėjo šį tiesų, inteligentiško veido, gražiai pražilusį, gilių mėlynų akių dainininką, dalyvaujantį buvusių tremtinių ir politinių kalinių renginiuose, giedantį Šv. Antano bažnyčios chore ar koncertuojantį Aklųjų ir silpnaregių sąjungos meninės kūrybos kolektyvuose. Grįžęs iš tremties Juozas Menkevičius įsidarbino šiame gamybiniame kolektyve ir dirbo iki pat išėjimo į pensiją bei vėliau. Dešimt metų dirbo plastmasės cecho viršininku, o kažkam įskundus jį buvus tremtiniu, perėjo dirbti į gamybos racionalizacijos skyrių.

Juozas gimė ir augo Marijampolės apskrityje, Igliškėlių valsčiuje, Šakališkių kai-

me, ūkininkų Juzefos ir Juozo Menkevičių šeimoje, tarp šešių brolių ir seserų. Prasidėjęs karas ir okupacija sužlugdė Juozo, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos absolvento, viltis tapti kariškiu arba miškininku. Jo brolis Albinas, kunigų seminarijos IV kurso klierikas, 1949 metais buvo ištremtas prie Baikalo į Olchono salą. Po trejų metų viename gyvuliniame vagonėliu keliavo Juozas ir Onutė, Jonišio gimnazijos gimnazistė. Jie atsidūrė Krasnojarsko krašte, Ilansko rajone. Čia išbuvo iki 1958-ųjų.

Brolis Vytautas, slapyvardžiu Spyglys, J. Lukšos-Daumanto bendražygis, 1952 m. birželio 24 d. žuvo Prienų šile. O septyni partizanai buvo išduoti. Nužudyti miegant. Tremtis, praradimai nesuogniūdė Juozo, bet dar labiau užgrūdino. Atsidūręs Ilansko rajone, apleistame kolūkyje, sugebėjo išmokyti tvarkyti buhalteriją, nors Lietuvoje teko dirbti mokytoju ir šiek tiek padirbėti Žagarės banke kreditavimo inspektoriumi.

(keliami į 4 psl.)

Vilius BRAŽĖNAS

Kas užėjo istorikui Truskai?

Paskaitai kartais autoritetingo asmens straipsnį ir stebiesi: ar rašoma rimtai, ar tai intelektualinis pokštas. Taip buvo ir skaitant ("Atgimimas", 2002 09 21) straipsnyje „Lietuva ir Lenkija: kam priklauso Vilnius“ istoriko prof. Liudo Truskos pareiškimus dvejų tautų istorikų konferencijoje Varšuvoje rugsėjo 11-13 dienomis. Jei straipsnio autorius Ričardas Čekutis prof. Truską cituoja teisingai, daug skaitytojų nežinos – juoktis ar verkti. Štai ką lenkai iš jo sužinojo apie lietuvius: „Į lietuvių... atmintį neįeina nei žydų, nei lenkų, nei kitų tautybių nuostoliai, patirti karo metais. Lietuviai skaičiuoja tik savo žaizdas ir savo nuostolius...“

Iš dalies tai tiesa. Tačiau Lietuvoje būna nemažai įvy-

kių, kaip štai tarptautinė Holokausto konferencija ir įvairios komisijos žydų nuostoliams paskaičiuoti. Tarp kitko, ir patys žydai ne visus nuostolius skaičiuoja. Buvęs disidentas, dabar Izraelio valdžioje esantis Šaranskis JAV televizijoje užklaustas, ar yra statistikos duomenų, kiek žydų nužudė komunistai, pripažino, kad nėra. Prof. Truska tikriausiai nepateikė įrodymų, kad lenkai ar žydai būtų sukę galvas skaičiuodami mūsų nuostolius.

Berods natūralu skaičiuoti „savo žaizdas“. Jeigu pas gydytoją atėjęs sužeistas žmogus imtų skūstis kaimynų, o ne savo žaizdomis, tokį pacientą gydytojas, ko gero, pasiųstų pas psichiatrą.

(keliami į 4 psl.)

Ilgaamžiškumo paslaptis – darbas ir daina

Jubilato krėslė Juozas su broliu Albinu ir seserimi Ona

Referendumas mums nereikalingas

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) lyderis prof. Vytautas Landsbergis paragino Lietuvos gyventojus nepasirašyti dokumentų, kuriais siūloma surengti referendumą dėl Lietuvos įstojimo į NATO. Jo pareiškime teigiama, kad Seimo narys Rolandas Pavilionis, tokio referendumo iniciatorius, ir kiti bendraminčiai "nesiliauja veikti prieš Lietuvos pasirinktą tarptautinio saugumo užtikrinimo kryptį, prieš įstojimą į NATO. Tai Rusijos politika, atitinkanti jos ambasadoriaus atvirai nubrėžtą taktiką: "Mes nesipriešinsim, bet jūs patys nenorėsit". Tai reiškė - organizuosim jūsų nenorėjimą. Trokštamo rezultato nepasieks, tačiau klaidinančių pranešimų pasauliui - neva Lietuva ėmė abejoti - gali

būti pasiūsta.

Todėl sąmoningi ir apsisprendę piliečiai, neapgauti kalbų, esą pasaulis visai pasikeitė, neturėtų pasirašinėti dėl tokio referendumo. Kviečiame nepasirašinėti ir agitatoriams atsakyti: mums aišku, o gaišti laiką ir mėtyti pinigus referendumui nėra reikalo. Saugi valstybė Europos šeimoje kartu su JAV ir Kanada, be kita ko, ir kainuoja kur kas pigiau negu vienišos baramų "pribaltų" pastangos. Tie, kurie norėtų palikti Lietuvą nesaugią, daro jai žalą."

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdyba rugsėjo 5 d. taip pat yra priėmusi nutarimą nepritarti Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvai surengti referendumą.

■ Lietuva nesvarstys galimybės per savo teritoriją leisti Rusijos tranzitinių bevizijų traukinių eismą iki įstojimo į Europos Sąjungą, pareiškė Lietuvos užsienio reikalų ministras A.Valionis.

■ Šalies Prezidentas pasirašė Seime priimtą naująjį Pilietybės įstatymą, kuris leis išlaikyti Lietuvos pilietybę asmenims, tapusiems kitos valstybės piliečiais. Naujasis įstatymas taip pat leis susigrąžinti Lietuvos pilietybę anksčiau ją turėjusiems ir praradusiems tautiečiams. Naujos redakcijos Pilietybės įstatymas, kuris, kaip tikimasi, paskatins grįžti į tėvynę užsienio pilietybę gavusius tautiečius, įsigalios nuo spalio 2 d. paskelbus jį "Valstybės žiniuose".

■ Prezidentas V.Adamkus paprašė švietimo ir mokslo ministro išsiaiškinti, kodėl Vilniaus universiteto bendrabučiuose neatsiranda vietos studentams, nors juose už pinigus apgyvendinami statybininkai.

■ Dirbtinai didindama susisiekimo su Kaliningrado sritimi išsiplėtus Europos Sąjungai problemą, Rusija stengiasi diktuoti Europai ir sušaldyti ES vienybę, pareiškė TS (LK) lyderis.

■ Rusijos Valstybės Dūmos deputatai per parlamento svarstymus dėl Kaliningrado srities problemos pasiūlė peržiūrėti valstybės sieną su Lietuva. Naujienu agentūros "Interfaks" ir radijo stoties "Echo Moskvy" pranešimais, Valstybės Dūmos deputatų parengtų rekomendacijų projekte teigiama, esą Lietuva po Sovietų sąjungos iširimo turi daug teritorinių skolų Rusijai.

■ JAV nepritaria ginkluotės inspektorių grįžimui į Iraką, kol Saugumo Taryba nepriėmė naujos griežtos rezoliucijos, užtikrinančios galimybę tikrinti visus pageidaujamus irakiečių objektus, pareiškė JAV valstybės sekretorius K.Pauelas.

■ Karas Irake, siekiant nuversti šios šalies vyriausybę, Jungtinėms Valstijoms kas mėnesį kainuotų iki 9 mlrd. dolerių. Be to, JAV prireiks milijardų dolerių karinėms pajėgoms dislokuoti Persijos įlankos regione, sakoma JAV Kongreso pranešime.

Kagiebistinė praeitis po įstatymo uždanga

Seime į rudens darbų programą yra įtrauktas įstatymo projektas, kuriuo ketinama leisti politikui, bendradarbiavusiam su KGB, neskelbti šios informacijos savo, kaip politiko, reklamoje.

Įstatymo projektas yra aiškiai skirtas viešam asmeniui, pareiškusiam ketinimą kandidatuoti LR Prezidento rinkimuose. Neatsitiktinai šio įstatymo projekto autorius yra ir šio asmens artimiausias bendražygis – R. Karbauskis.

Tas asmuo, dėl kurio dabar ketinama keisti Lietuvos įstatymus, matyt, jaučiasi nesmagiai, kad jo rinkimų plakatuose turi būti įrašyta frazė apie darbą KGB. „Jei žmogus gėdijasi dėl savo praeities, tai gal jis pripažįsta klydęs? Tai gerai. Bet negerai tai, kad siekia apgauti rinkėjus ir veržiasi į aukščiausią valstybės postą nutylėdamas ar slėpdamas praeitį. Tokios galimybės įstatymai neturi suteikti. Visi KGB spaudu pažymėti asmenys turėjo galimybių atsiskaityti už praeities nuodėmes bent dviem ar trim iliustracijos komisijoms ir ramiai gyventi. Veikliams žmonėms yra šimtas galimybių save realizuoti ir be aukščiausiųjų valstybės postų siekimo”, – sakė Seimo narys dr. P. Jakučionis.

Neseniai Vengrijos prezidentas P. Medešis viešai prisipažino buvęs KGB darbuotoju. Du aukšti Lenkijos pareigūnai – ministras ir įgaliotinis deryboms su ES – atsistatydino dėl tos pačios priežasties. O Lietuvoje tokius dalykus mėginama slėpti net po įstatymo uždanga.

„Tremtinio“ inf.

Mokytojo diena

Mylėkime mokytojus

Kiekvienų metų spalį švenčiama Tarptautinė mokytojų diena. Vieniems pedagogams – tai linksma, prasminga šventė, o vyresniosios kartos – kelianti liūdnus prisiminimus. Šiomet sukako 61-eri metai nuo skaudžiausios Lietuvos tragedijos – masinio niekuo nekaltų žmonių trėmimo į Sibirą – pradžios. 1941 m. birželio 14 d. iš Lietuvos buvo išstremta daugiau kaip 1300 mokytojų. Vien iš Rokiškio buvo išvežtos 58 mokytojų šeimos. Ir mano buvę mokytojai – Julius Kišūnas (mirė 1943 m. Rešiotų lageryje), Juozas Katalinas ir Jonas Baršauskas (abu sugrįžo) kentė tremties vargus.

Bolševizmas juodžiausiomis raidėmis įrašė savo tikrąjį vardą į žmonijos istoriją. Dabar tuo stebisi civilizotos pasaulio tautos. Kodėl taip atsitiko? Todėl, kad bolševikai bijojo tiesos, kurią skleidė šviesos nešėjai – mokytojai. Tai nesiderino su bolševizmo ideologija ir propaganda, todėl skaudus durklas ir buvo pirmiausia nukreiptas į Lietuvos šviesuomenę.

Lietuvos žmonių nepavyko palaužti. Pačiomis beviltiškiausiomis dienomis gyvuliniais vagonams dundant į Rytus žmonės neprarado vilties: kada nors sugrįšime, kada nors Lietuva bus laisva.

Mielas Mokytojau! Kiek tikėjimo ir vilčių išsaugojai tada. Ir šiandien ne vienas iš mūsų, jau šiek tiek nutolusių nuo dvasinių vertybių, atiduodame į Tavo rankas jaunas atžalėles vildamiesi, kad įžiebsi jų jaunose širdelėse gėrio ir grožio troškimo ugnelę. Tu savo širdyje turi tiek lobių, tiek vertybių, kurių niekas neatims, nepavogs! Tad po dalelę visą tą lobyną išdalyk mūsų vaikams ir vaikaičiams.

Būk stiprus, Mokytojau, nes tik Tau duoti svajonių sparnai. Skrisk kartu su jaunimu, pakylėk juos nuo kasdienybės ir suteik viltį.

Mylėkime mokytojus, įvertinkime jų sunkią naštą.

Feliksas MAŽEIKIS

Ingrida VĖGELYTĖ

Būrimas iš sraigtasparnio dūmų: kiek kainuoja politiko šlovė?

Ne toks jau dažnas reiškinys – rinkimai – lyg tikras madų sezono atidarymas, kaskart skelbiąs naujas politinės mados tendencijas. Artėjantys prezidento ir savivaldos rinkimai jau paskelbė – šiame sezone nieko nauja. Jau dabar, dar oficialiai prezidento rinkimų kampanijai neprasidėjus, yra svarių nuomonių, kad laimės dabartinis šalies vadovas Valdas Adamkus.

Nors neoficialių kandidatų paskelbta bent 24, iš tiesų nei naujų idėjų, nei naujų veikėjų. Tuščia. Tik ant lauko pliko keli radikalai apykreviai liko... (Teatleidžia man klasikas.) Ant plunksnos galo virpa rašalo lašelėlis, kuris norėtų skaitytojui priminti, kad jauni, talentingi, daug žadantys, bet, kaip parodė faktai, ne Tėvynės patriotai išvyko į Vakarų geresnio gyvenimo...

Zinia, politiko gyvenimas prezidento posto iškovojuimu nesibaigia. Štai A. Paulauskas, prieš penketą metų gerokai investavęs į savo prezidentinę rinkimų kampaniją, įdirbio vėjais nepaleido: pralaimėjęs įsteigė Socialibera-

lų partiją.

Regis, rinkimų vajaus naudą suprato ir kitas apyjaunis politikas Rolandas Paksas. Tiesa, naujoku politikoje jo nepavadinsi. Žurnalistai suskaičiavo, kad šis ekskomunistas, ekskonservatorius, dukart eksmeras, dukart ekspremjeras yra čempionas, pelnęs įvairius EKS vardus bent trylika kartų.

Sunkūs ir erškėčiuoti naujos partijos keliai takeliai į žmonių pripažinimą. Liberaldemokratai su vadu priešaky šiais takeliais nevaikšto. Jie skraido. Pasak pačių libdemų, valanda sraigtasparnio nuomos jiems kainuoja 700 litų. Patys jie teigia, kad taip neva taupo – jei reikėtų visą komandą gabenti į provinciją ratais, kainuotų brangiau. Jei paklaustumė Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) apie kelionių išlaidas, kai jie po šalį važinėjo su akcija „Sakyk, žmogau“, jie patrauktų pečiais. Mat šie politikai dažniausiai keliaudavo nuosavu transportu.

Sraigtasparnio keliamas triukšmas R. Pakso politinės savi-

reklamos padangėje tėra menka detalė. R. Paksas žmones gerokai stebina savo ištaigingomis reklamėmis akcijomis. Jis gali sau leisti „patriukšmauti“ ir koncertinėje scenoje, į kurią išdidžiai įrieda motociklu. Beje, tą koncertą visą, ne dalimis, parodė viena iš trijų didžiausių Lietuvos televizijų. Jam dirba kelios geriausios šalies įvaizdžio formavimo agentūros, būrys specialistų. Laikraščiai ir žurnalai pilni rašinių apie R. Paksą: jo veiklą, jo šeimą, bendražygius ir kita. Ziniasklaidoje nutapytas platus pakso paveikslų spektras: nuo „širdžių mero“ iki froidistinio vyriškojo simbolio. Ir visa tai kainuoja...

Tad ši kartą nemėginsime rauti antakių ir spėlioti iš sraigtasparnio dūmų, kokių naujų idėjų, naujų požiūrių ir įsisenėjusių problemų sprendimo būdų pasiūlė Lietuvai nauja politinė doktrina – liberaldemokratija. Nemėginsime aiškintis, ar R. Paksas yra ambicingas ir tikisi laimėti prezidento rinkimus, ar pragmatiškas, tad stiprina savo partijos pozicijas.

(keliami į 3 psl.)

Laiko pulsas

■ Praėjusią savaitę Lietuvoje lankėsis Rusijos naftos koncerno „Jukos“ prezidentas M. Chodorkovskis apžiūrėjo savo naujausią pirkinį – „Mažeikių naftą“ ir jos valdomą Būtingės naftos terminalą. Turtingiausiu Rusijos žmogumi laikomas M. Chodorkovskis Vilniuje pristatė grandiozinius savo bendrovės verslo planus. Planuojama, kad nuo 2006-2007 metų naftos gavybą bendrovė padidins iki 130 mln. tonų per metus, išlaikant tokias apimtis mažiausiai 20 metų. Rusijos naftos koncernas „Jukos“ ateityje planuoja eksportuoti 45 mln. tonų naftos į Europą, 35 mln. tonų naftos – į JAV ir 20 mln. tonų – į Kiniją. Per Būtingės naftos terminalą ketinama eksportuoti iki 12 mln. tonų naftos per metus, nors jos projektinis pajėgumas yra tik 8 mln. tonų, todėl „Jukos“ koncernas norėtų dalyvauti ir Klaipėdos naftos terminalo privatizavime. Rusija jau valdo Būtingės naftos terminalą, statytą kaip atsvarą Rusijos naftai, todėl dabar sieks perimti ir Klaipėdos naftos terminalą, vienintelį likusį alternatyvų išėjimą į Vakarų energetinių šaltinių rinkas. Iš pristatytų „Jukos“ koncerno planų matyti, kad šios bendrovės pagrindinė veiklos kryptis yra sukoncentruota į naftos žaliavos gamybą, jos transportavimą ir eksportą. A. Brazauskas ir jo partiečiai viltingai džiūgauja, kad išstūmus amerikiečius iš „Mažeikių naftos“ jų vietą užėmę rusai sėkmingai plėtos naftos biznį. Tačiau jų įkarštį turėjo bent jau sumažinti paties „Jukos“ prezidento M. Chodorkovskio pareiškimas, kad „Mažeikių nafta“ dar bent penkerius metus dirbs nuostolingai. Koncerno vadovas tikino, kad visame pasaulyje naftos perdirbimo įmonės dirba nuostolingai. Be to, modernizuojant įmonę teks atleisti nemažai darbuotojų. Taigi euforijai, kad perleidus „Mažeikių naftą“ rusams reikalai pasitaisys, lyg ir neturėtų likti vietos. A. Brazausko Vyriausybė atiduodama „Mažeikių naftą“ rusams ne tik nepagerino 1999 m. sutarties su strateginiu investuotoju, bet dar ir pablogino suteikdama „Jukos“ galimybę jau ir be Vyriausybės žinios perleisti naftos perdirbimo įmonę kitam ūkio subjektui. Visai įmanomas variantas, kad po kurio laiko naftos perdirbimo gamykla gali atitekti tam pačiam „Lukoil“, turinčiam platų mažmeninės prekybos naftos produktais tinklą ne tik Lietuvoje. Žingsniai ta linkme jau daromi. „Jukos“ koncernas atsisako „British Petroleum“ kaip tarpininko paslaugų realizuoti naftos produktus Vakarų rinkose ir steigia savą realizacijos bendrovę Šveicarijoje, nors, kaip patys prisipažįsta, visai neturi patirties prekiauti naftos produktais Vakarų rinkose.

■ Strasbūre vykstančioje Europos Tarybos ministrų komiteto sesijoje posėdžiavę užsienio reikalų ministrai pritarė Europos Komisijos pasiūlymui dėl „palengvinto tranzito dokumentų“ išdavimo Rusijos piliečiams, vykstantiems į Kaliningrado sritį ir iš jos per Lietuvos teritoriją, tačiau atmetė bevizių tranzitinių traukinių judėjimo per Lietuvos teritoriją iniciatyvą, kurią aktyviai ir agresyviai perša Rusija, gaudama ne tik pietinių Europos Sąjungos valstybių, bet ir kai kurių Lietuvos politikų palaikymą. Tuo tarpu Lietuva laikosi oficialios pozicijos, kad bevizių tranzitinių traukinių judėjimo per Lietuvos teritoriją idėja gali būti svarstoma tik po Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą 2004 metais ir tik gavus ES garantijas, kad šis tranzitas ateityje nesukliudys Lietuvai prisijungti prie Šengeno sutarties. Rusija, nepatenkinta tokia įvykių eiga, pagrasiu, jog planuojamas lapkričio mėnesį Rusijos ir ES vadovų susitikimas dėl ES plėtros gali ir neįvykti, jei bus nepaisoma jos interesų. Rusijos Dūmoje vėl pasigirdo teritorinių pretenzijų Lietuvai. Iki šiol oficialioji Rusijos valdžia į tai nereaguodavo. Kaip bus ši kartą?

Jonas KUNDROTAS

Būrimas iš sraigtasparnio dūmų: kiek kainuoja politiko šlovė?

(atkelta iš 2 psl.)

Tiesiog mėginame užduoti paprastą, bet politinius oponentus ne kartą svaiginusį galvosūkį – iš kur jis turi tiek šlamantių.

Politiniai oponentai kraipo galvą ir spėlioja – iš kur naujai susikūrusi politinė partija turi tiek pinigų savireklamai. Lietuvoje stambių rėmėjų nėra daug ir visi jie jau “pasidalinti”. Jie turi nusistovėjusią rėmimo praktiką: vieni remia tik tuos, kurie atstovauja jų interesus, kiti proporcingai finansuoja visas rimtesnes politines organizacijas. Iš kur naujai partijai tokie platūs moutai pasirašant čekių pluoštus? Oficialiai paksistai teigia turintys 2000 narių. Neva 60 proc. partijos narių – verslininkai. Suprask, partija turtinga. Žinoma, ne tokia turtinga, kad atlygintų nuostolius Prienuose apgadinto automobilio savininkui. R.Pakso sraigtasparnis taip smagiai praskriejo pro mažą Lietuvos miestelį, kad lūžusio medžio šakos sulankstė “Ford Scorpio” kairįjį sparną, stogą ir kairiosios pusės galines dureles. Susisielojusiam savininkui pretendentas į prezidentus atšovęs: ar jis dabar turis nupirkti naują mašiną? O juk į Prienus skrido žmonėms pasakyti, kad būdamas prezidentu rūpinsis teisingumu, kovos su korupcija...

Žiniasklaida neskuba gvil-denti R.Pakso politinių oponentų keliamą klausimą: iš kur R.Pakso pinigai, ar jų “užsidirbęs” per abu premjeravimo laikotarpius, kokios stambios įmonės tada buvo privatizuojamos ar rengiamos privatizavimui. Niekas netikrino ir gando – neva statybos įmonė “Restako”, kurios akcijų turėjęs R.Paksas (vėliau perleidęs jas žmonai), klestėjo gavusi tiesioginių ar netiesioginių “Lukoil” užsakymų Rusijoje. Žiniasklaidai labiau rūpi patys pinigai, o ne jų kilmės šaltinis.

Bene pirmas mėginimas atskleisti R.Pakso finansavimo šaltinius pasirodė dešiniųjų laikraštuke “Vasario 16-oji”. Ši tema laikraštį sudomino, kai tik įkūręs partiją libdemų vadas pareiškė, kad partijai pinigų nepritrūks. Rašinio autorius teigia, kad R.Paksas prezidento rinkimų kampaniją pradeda su nekilnojamojo turto agentūra “Status”.

“Apie nekilnojamojo turto agentūrą “Status” prieš septynerius metus spauda rašė didelėmis antraštėmis: “Rusijos žvalgybos priedanga Lietuvoje”. Valstybės saugumo departamentas teigė, kad per šią firmą buvo pasisavintas valstybės turtas, privatizuoti

KGB konspiraciniai butai. Tuomet VSD atliko kratas “Status” agentūroje, jos dukterinėse firmose, vadovų ir akcininkų butuose. Surado neperšaujamų liemenių, elektros šoko prietaisų, kilnojamų ir stacionarių radijo stočių, įdomių dokumentų”, primuma “Vasario 16-oji”.

R.Paksas paneigė “Status” esant libdemų rėmėją. Tačiau jis pareiškė savo nuomonę apie KGB: “Kai nepriklausomybę atkūrėm, KGB buvo baubas, pasakui baubas - raudonieji, dabar, matyt, atsiranda kažkas kitas - “Lukoil”, “Status”. Regis, “Status” - Lietuvoje registruota bendrovė – nei areštuota, nei diskvalifikuota”. Tada žurnalistų vis dėlto klausiamas apie rėmėjus, jis atkirto: “O kas iš partijos vadovų išdeda rėmėjus ant stalo?”

Iš tiesų R.Pakso rinkimų kampaniją, kad ir labai daug kainuojančią nežinia kieno pinigų, dabar galima kaltinti tik nemalonia agresija: per daug įkyriai siūlo mas škanėstas ir didžiausiam gurbanui neskanus. Tad nenuostabu, kad neseniai savireklamos akcija susilaukė Panevėžio dramos teatro pasipriešinimo. Kol kas R.Paksas nevykdo oficialios prezidentinės rinkimų kampanijos ir Vyriausiajai rinkimų komisijai dėl rėmėjų atsiskaityti neprivalėjo. Vis dėlto bręstančią problemą ryžosi išryškinti politiniai oponentai.

Tikriausiai išvarginti žiniasklaidos vangumo politikai “pajudino pirštą”. Dešimt Seimo narių - liberalai, centristai ir modernieji krikdėmai – kreipėsi į šalies generalinį prokurorą prašydami iš-tirti, ar 1999 m. konservatorių Vyriausybei vadovavusio R.Pakso veiksmuose nebuvo nusikaltimo sudėčių ar aplaidumo. Jų manymu, R.Pakso Vyriausybei perėmus derybas su JAV bendrove “Williams” buvo padidintas valdymo mokestis ir dėl to Lietuva patyrė apie 90 mln. Lt nuostolį. Teisinėje valstybėje toks tyrimas galėtų išaiškinti daug visuomenę kankinančių klausimų, žiniasklaidai duoti pretekstą viešai pasidairyti rinkimų vaju užkulisuose.

Minimi Seimo nariai neslepia, kad jų prašymą paskatino R.Pakso rinkimų kampanija. Galbūt rinkimų nuotakoms stiprėjant politiniai oponentai ne tik judins pirštą: piktinsis dėl neteisingos ir agresyvios libdemų savireklamos, bet ir intensyviau pradės domėtis milijoniniais nuostolių šešėliais, kritusiais ant privatizuojamo valstybės turto.

Padėjėjų nesumažės

Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkas Algimantas Salamakinas prisipažino, jog nežino, kiek turi visuomeninių patarėjų (!), pasiūlė apriboti Seimo narių visuomeninių padėjėjų skaičių ir sugriežtinti jų registravimą. Daugelis Seimo narių atvirai sako, jog dėl padėjėjų gausybės jau net neatsimena, kam yra suteikę padėjėjų statusą. Apskaičiuota, kad 141 Seimo nariui tenka apie 3 tūkstančius visuomeninių padėjėjų. Taigi vidutiniškai po 21 kiekvienam. A.Salamakinas patikslino, kad jau dabar tuos padėjėjus, tenkančius vienam Seimo nariui, skaičiuoja dešimtimis. “Šis rodiklis artėja prie šimto”, – įspėjo A.Salamakinas. Etikos sergėtojas dar paaikšino, kad daugelis tų padėjėjų piktnaudžiauja savo padėtimi – važinėja per sieną be eilės, kelia triukšmą Seime būdami neblavūs ir net užmiega posėdžių salėje.

Aišku, nieko iš to “susirūpinimo” neišeis. Padėjėjų, patarėjų nesumažės. Juk partinis aktyvas nuolat skundžiasi, kad partijos bosai pasigriebė riebiausius gabalus, o partijos eiliniams...

Kaip visada, principingumą parodė partijos kandidatas į prezidentus bičiulis Vytenis Andriukaitis. Jis atleido du savo padėjėjus, kai tiek gerokai įkaušę susimušė su policininkais.

Nepatenkinti

Prezidentas V.Adamkus pasirašė naująjį Pilietybės įstatymą. Šis dokumentas leis išlaikyti bei susigrąžinti Lietuvos pilietybę asmenims, tapusiems kitos valstybės piliečiais. Pagal iki šiol galiojusį įstatymą lietuvis, tapęs kitos valstybės piliečiu, Lietuvos pilietybės netekdavo.

Naujajame Pilietybės įstatyme sakoma, jog Lietuvos piliečiais laikomi lietuviai save pripažįstantys lietuvių kilmės asmenys. Lietuvių kilmės asmeniu laikomas tas, kurio tėvai ar seneliai arba vienas iš tėvų ar senelių yra ar buvo lietuviai.

Pastarąjį įstatymo nuostata labai pasipiktino Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas Simonas Alperavičius – jis ragino Prezidentą vetuoti įstatymą. Mat, anot S.Alperavičiaus, įstatymas suteikia išskirtinį palankumą lietuviams, o lietuviai priešunami su kitomis tautomis. Įstatymą taip pat užsipuolė ir valdančiosios vadinamųjų socialdemokratų frakcijos narys Artūras Plokštas. Jis net užsiminė apie galimybę kreiptis į Konstitucinį Teismą. Tačiau pats prisipažino, kad kreipimuisi į Konstitucinį Teismą reikalingus 29 Seimo narių parašus vargu ar būtų galima surinkti.

Susiprotėjo ar atidėjo?

Valdančiosios vadinamųjų socialdemokratų frakcijos nuomonė dėl Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininko R.Pavilionio pasiūlymo uždrausti komercinę reklamą Lietuvos radijuje ir televizijoje keičiasi. Nors visai neseniai G.Kirkilas karštai pritarė R.Pavilionio siūlymams. Aišku, reklama tebuvo tik pretekstas siekiant visiškai kontroliuoti visuomeninę transliuotoją.

Įvykiai, komentarai

Kultūros ministrė Roma Dovydenienė teigė, jog dabar “nėra palankus metas” įvesti abonementinį mokestį, bet pridūrė, jog turėtų būtų svarstomas klausimas dėl LRT tarybos papildymo. Aišku, kokiais “gegužiukais” neokomunistai papildys tą tarybą. Neoficialiais pranešimais, kai kurie valdančiosios frakcijos nariai suvokė, jog faktiškas LRT užgrobinimas prieš gruodžio 22 d. įvyksiančius prezidento ir savivaldybių rinkimus pakenktų Lietuvos įvaizdžiui pasaulyje. Antra vertus, ir vadinamieji socialdemokratai, ir paulauskininkai nepaliauja aimanuoti, jog neturi nė vieno savo partiečio LRT taryboje.

Skaldyk ir valdyk

Rusijos prezidentas V.Putinas pasveikino Baltijos jūros regiono valstybių parlamentų bendradarbiavimo 11-osios konferencijos dalyvius. Sveikinime sakoma, kad Rusija labai gerai vertina konferencijos indėlį stiprinant Baltijos valstybių bendradarbiavimą, ir išreiškė viltį, jog sąžininga ir konstruktyvi diskusija Sankt Peterburge padės sureguliuoti pačius opiausius Baltijos regiono klausimus. Deja, Kremlius pastaruoju metu pradėjo atvirai vykdyti šovinistinę politiką ir imasi diktuoti sąlygas Europai ir pasauliui. Tai ypač ryšku svarstant Karaliaučiaus krašto problemą – reikalaujant bevizio režimo Rusijos piliečiams, vykstantiems į Karaliaučius ir iš jo. Dar daugiau - Valstybės Dūmos tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas ir prezidento V.Putino specialusis atstovas Karaliaučiaus krašto problemoms spręsti D.Rogozinas jau pareikalavo bevizio režimo tarp Rusijos ir Europos Sąjungos valstybių. Didelį pavojų, ypač Lietuvai, kelia tai, kad Kremliui pavyko faktiškai suskaldyti ES. Keturios valstybės - Prancūzija, Italija, Japonija ir Graikija - iš esmės palaikė Rusiją dėl bevizio režimo visų pirma per Lietuvos teritoriją. Nėra abejonės, kad Maskva primesdama Europos Sąjungai neregėtai išpūstą Karaliaučiaus krašto problemą skaldo ES šalių vienybę. Tokiu būdu stengiamasi palikti Lietuvą vieną, o esant dabartinei kairiųjų Vyriausybei, klusniai vykdančiai visus Maskvos norus, Lietuva atsidūrė nepaprastai sunkioje padėtyje. Kaip pabrėžė Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) frakcijos Seime seniūnas A.Kubilius, dėl valdančiosios daugumos kinkadrebystės Rusija kelia vis naujus reikalavimus. Neatsitiktinai premjeras A.Brazauskas atšventęs savo 70-metį pasigyrė gera sveikata ir teigė dar padirbėsias porą ar trejetą metų, nes turi sumanęs didelių darbų. Kokie tai darbai, aiškiai matyti - dar ne visi Maskvos pageidavimai įvykdyti.

Mūsų užsienio politikos vairininkai lemena kažką neaiškaus arba tyli, kai iš Rusijos Valstybės Dūmos tribūnos skelbiami vis akiplėšiškesni reikalavimai Lietuvai. Grupė Dūmos deputatų parengė vadinamąjį rekomendacijų projektą, kuriame teigiama, kad po Sovietų sąjungos žlugimo Lietuva turi daug teritorinių skolų Rusijai. Konkrečiai Rusija, kaip Sovietų sąjungos teisių perėmėja, turi juridinį pagrindą laikyti Klaipėdos kraštą savo teritorija (!).

Žinomas imperininkas Dūmos deputatas V. Alksnis taip pat reikalauja atimti iš Lietuvos Vilniaus kraštą. Tam entuziastingai pritaria Dūmos vicepirmininkas V.Žirinovskis ir kiti deputatai.

Jonas BALNIKAS

Ilgaamžiškumo paslaptis – darbas ir daina

(atkelta iš 1 psl.)

Tremtyje baigė Žemės ūkio darbuotojų buhalterinės apskaitos pusantrų metų kursų. Teko inspektuoti trylikos kaimyninių kolūkių buhalteriją. Juozas mokytis netingėjo iki pat pensijos. Prireikus baigė Patentologijos institutą, prieš tremtį buvo įstojęs į teisę, neakivaizdinį skyrių. Domėjosi romėnų teise.

Netrukus iš Lietuvos pas Juozą į savanorišką tremtį at-

Ekonomikos fakulteto vakarinių skyrių. Pasak prof. Jurgio Slavėno, buvusio Rygiškių Jono gimnazijos mokslo draugo, Juozas visuomet buvo suvalkietiškai atkaklus. Profesorius prisiminė, kaip 1941 metais išlaikė paskutinį egzaminą jie su Juozu ir kitais mokslo draugais mokyklos kieme sudegino darvinizmą propaguojančius vadovėlius.

Prasidėjus Atgimimui, Juozas Menkevičius drauge su Romu Kudaru įsteigė savo darbo-

Juozas, Ona ir Anelė iriasi Poimos upe. Novonikolajevka, 1953 m. rugsėjo 27 d.

vyksta mylima mergina Anelė, netekusi darbo tėviškėje ir pradusi viltį, jog Juozas sugrįš. Jis buvo ištremtas be teisės sugrįžti. Jaunoji pora įsikūrė taigos platybėse, tikėjo šviesa ateitimi. Deja, Anelės sveikata pašlijo ir jai teko grįžti į Lietuvą. Susitiko tik po keleto metų. Dabar Juozas – našlys. Ilgus metus jis globojo prie invalido vežimėlio prikaustyta žmoną.

Lietuva Juozą sutiko nesveitingai, visi kratėsi tokių darbuotojų. LAD Kauno gamybinio mokymo kombinato direktorius Mykolas Poznanskas ryžosi priimti darbuotoją, kurio darbo knygelėje – vien pagyrimai ir padėkos. O už gerą darbą tremtinys buvo apdovanotas dešimties dienų kelione į Visasąjunginę žemės ūkio parodą.

Kombinate buvęs tremtinys dirbo techninės kontrolės viršininku. Įstojo į Kauno politikos instituto parengiamuosius kursus – nelengva buvo po dvidešimties metų sugrįžti į studijų auditoriją, bet jis pabaigė Lengvosios pramonės

vietėje iniciatyvinę Sąjūdžio grupę, kuri buvo viena iš veikiausių Kaune. Nuo tada įsiliejo į Kauno tremtinių chorių gretas. Choro vadovas Antanas Paulavičius kalbėjo, jog matydavo Juozą nuoširdžiai sielaujantis, kai buvo vežami tremtinių palaikai, kai iš šulinių ir šiukšliaduobių buvo traukiami partizanų kaulai. „Ne visos tavo dainos išdainuotos, ne visos gerumas išdalytos“, – sakė A. Paulavičius linkėdamas ilgą gyvenimo metų ir padovanodamas neįgaliesiems skirtą dainą, kurią buvo pažadėjęs sukurti Aklųjų ir silpnaregių sąjungos narių prašomas. Juozo jubilėjus pagerbtas gražiu koncertu – dainavo jo kolegos dainininkai neregiai Onutė ir Leonas Matusevičiai, Kauno tremtinių choro nariai, aklųjų ir silpnaregių folkloro ansamblis „Kanapija“.

Nuo jubilato veido neišnyko šypsena – jo ilgaamžiškumo ir žmogiškojo žavesio paslaptis glūdi kasdieniniame darbe ir dainoje, kurioje išlieja išgyventų metų skausmą ir džiaugsmą. **Nuotraukos Ričardo Šaknio ir iš asmeninio archyvo**

Kas užėjo istorikui Truskai?

(atkelta iš 1 psl.)

Tad ko Truska nori iš mūsų tautos? Keistokai atrodo tai, kad istorikas apsiriboja tik „karo metų“ skaičiavimais. Ar vengia žudynių statistikos okupacinės „taikos“ metais?

Jis lenkams papasakojo, kad „XX a. vidurys lietuvių tautos istorijoje yra gili duobė, t.y. gėdinga 1940-ųjų kapituliacija sovietams, nepavykęs 1941 m. birželio antisovietinis sukilimas, kuris užsibaigė žydų skerdynėmis, beprasmiškas pokario partizanų karas...“

Apie 1940-ųjų kapituliacijos esmę istorikai ir politologai dar ilgai ginčysis. Tačiau teigti, kad 1941 m. birželio antisovietinis sukilimas buvo „nepavykęs“, yra istorinės gumelės tempimas iki trūkimo ribos. Buvo išvaduota sostinė, sudaryta Laikinoji Vyriausybė, paskelbta Lietuvos Nepriklausomybė, pateikiant Vokietijai ir likusiam pasauliui įvykusį faktą. Ko dar L. Truska nori? O „žydų skerdynės“ vyko ir kitur, kur nebuvo lietuvių ar kito kio sukilimo, kur vokiečiams buvo įmanoma vykdyti Rozenbergo doktriną. Kad naciai 1941 m. birželį buvo okupavę Lietuvą, prof. Truska, ko gero, galėjo sužinoti iš lenkų istorijos vadovėlių. O kalba lyg nebūtų apie tai girdėjęs.

Partizaninį karą Lietuvoje pavadinti „beprasmiu“ yra nuvertinimas to, kad rezistencija, dargi ginčly, padėjo išlaikyti laisvės dvasią okupacijoje net 5 dešimtmečius. Tai, geopolitinei padėčiai palankiai susiklosčius, nuspyrė 1990 m. kovo 11 d. aktu paskutinius vergų imperijos ramsčius ir pasuko pasaulį laisvės kryptimi. Tarp kitko, partizanai kovojo ne „pokario“, bet okupacijos metais.

Amerikoje esu skaitęs ir girdėjęs žiniasklaidos ir akademijos „liberalų“ akiplėiškus bandymus nuplauti milijonų žmonių kraują nuo komunistų rankų, paneigti raudonąjį genocidą ir išbaltinti Kremliaus režimą. Tačiau tokio skiedalo, kaip prof. L. Truskos kitas pareiškimas, neteko ligi šiolei užtikti. Anot „Atgimimo“ straipsnio autoriaus R. Čekučio, p. Truska konferencijoje išdrožęs:

„Didžiausia kliūtis bliviam istorijos suvokimui yra nepaprastai Lietuvoje

populiarus vadinamasis kovų ir kančių kultas... Daugelis lietuvių įsivaizduoja, kad jų praeitis yra tik žygiai ir kančios, o tas kančias gerokai padidina ir apie jas šneka su pasitenkimu... Kalbama apie lietuvių genocidą, kurio, mano įsitikinimu, nebuvo, nes buvo tik žydų genocidas...“

Lietuvių genocido „nebuvo“?! Ar todėl, kad Kremlius tvirtino tautas naikinančiais pagrindais? Vadinasi, ir Maskvos per Suslovą grasinimas, jog bus „Lietuva be lietuvių“, Truskai nieko nesako. O gal Suslovas buvo tam tikros rūšies istorikas, kuriam istorija nieko nereiškia? Ir kaip galima „padidinti“ komunistų užkrautas kančias, kai vargu ar žmonių žodyne yra tinkamų žodžių tas kančias bent apytiksliai nusakyti.

Dar ne viskas. Jis skelbia: „Dauguma Lietuvos istorikų visiškai ignoruoja antihitlerinės koalicijos nuopelnus išgelbėjant europinę civilizaciją nuo pražūties...“

Ne istorikui nėra aišku, ar jis kalba apie Molotovo-Ribentropo pakto koaliciją neva gelbėti Europą, ar apie Jaltos koaliciją. Kaip paaiškinti „europinės civilizacijos“ gelbėjimą, jei po karo veik pusė Europos atsidūrė po vieno „gelbėtojo“ azijietiška raudonojo barbarizmo batu?

„Dauguma lietuvių istorikų nenori pripažinti lietuvių kolaboravimo, nors lietuviai iš esmės kariavo Vokietijos pusėje...“ Taip L. Truska apšvietė lenkus. Čia jau prasikiša agitpropinė gudrybė iškisiant neapibrėžtą „kolaboravimą“ ir tik pačiam Truskai gal žinomą „iš esmės“ esmę. Aišku, jog po bolševikinės „taikos“, paragavę raudonojo teroro, lietuviai dažniausiai net Vokietijos Vermachtą laikė išvaduotoju. Tačiau istorikui būtų privalu žinoti, jog patyrę, kad komunizmas ir nacizmas, kaip net Hitleris tvirtino, yra vienas ir tas pats, lietuviai perėjo į strateginį pagrindį. Jau 1942 m. buvo aišku, kad Vokietija yra pralaimėjusi karą ir pavojinga greit nebus. Tad buvo vykdoma žmonių tautpymo ir suvereniteto likučių savivaldos forma išlaikymo veikla. Lietuvis be vieninteliai iš okupuotų tautų suorganizavo savos

teritorijos gynimo kariuomenę – gen. P. Plechavičiaus Vietinę rinktinę. Antrai invazijai pasipriešinti susikūrė Tėvynės apsaugos rinktinė. Lietuvių tragedija (laukianti rimtų istorikų įžvalgos) buvo tai, kad daug vyrų savanoriškai ar susiklosčius aplinkybėms „kariavo“ abiejose totalitarinio socializmo pusėse. Kadangi abu grobikai buvo užgrobę Lietuvą.

Tokių Truskos posakių, kaip „Į žydų kraujo jūrą įmerkto tūkstančių lietuvių rankos“, net nerimtas propagandistas (ką jau bekalbėti apie profesoriaus titulu besidangstantį Truską) privalėtų paremti bent jau sugalvotais duomenimis. „Tūkstančių lietuvių“! Jei gu pareikščiau, jog apie 10 tūkstančių lietuvių rizikavo savomis ir šeimų gyvybėmis žydus nuo mirties gelbėdami, būčiau arčiau tiesos negu Truska su „tūkstančiais“. Tačiau jis pareikalautų (pagrįstai) statistikos, kurios, deja, dar nėra ir labai reikia.

Lyg dar būtų negana save ir Lietuvos mokslininkus sukompromituoti ir savo tautą raudonojo Kremliaus propagandos likučių dumbly apmėtyti, prof. Liudas Truska padarbė abejonę: „Abejojau, ar apskritai buvo antinacinė lietuvių rezistencija...“

Lietuvis turbūt vienintelis iš nacių okupuotų teritorijų tautų atsispyrė SS legionų formavimui. Ar „kolaborantų“ pogrindyje buvo įsteigtas tarppartinis Vyriausiasis Lietuvai išlaisvinti komitetas – VLIK? Ar už kolaboravimą buvo į Štuthofio koncentracijos lagerį išsiųsti įkaitai? O kur dar gausi pogrindžio spauda?!

Apie 1922 metus turtinųjų Karnegio ir Rokfelerio fondacijų samdyti mokslininkai nustatė, kad tautų galvoseną ir pačias tautas lengviausia pakeisti dviem būdais: karu ir istorijos pakeitimu. „Pakeitimas“ yra švelnus pakaitalas „klastojimui“. Kadangi to meto garbingi istorikai neparsidavė, fondacijos investavo į naujos rūšies istorikų auklėjimą universitetuose. XX a. pabaigoje „nauji“ istorikai ėmė pamažu keisti istoriją.

Jei prof. Liudas Truska būtų amerikietis, įtarčiau, kad jis dirba Rokfelerio pinigų veikiamas. Dabar nei aišku, kodėl jis keičia istoriją. Tik aišku, kad keičia.

Kas jam užėjo?

Pratęskite "Tremtinio" prenumeratą

Primername: paštas prenumeratą priima tik iki 15 d. „Tremtinys“ išleina kartą per savaitę, prenumeratos kaina su pašto paslaugomis: 1 mėn. - 4 Lt, 3 mėn. - 12 Lt, 6 mėn. - 24 Lt. Indeksas - 0117.

Nelikite be savo laikraščio!

Sveikiname

Rugsėjo 20-ąją Onai Baublytei-Baublienei sukako 90 metų. Gimė Varėnos rajone, Perlojos kaime. Visi Baubliai – du broliai Jonas ir Juozas bei vyras Jonas – buvo Dainavos apyg. Merkiio rinktinės partizanai. Visi trys žuvo 1946 m. Oną Baublienę su tėvais ir mažamečiu sūneliu bei nepilnamečiu broliuku 1945 m. liepos 17 d. ištremė į Permės sr. Kačiovo r. Ust-Onolvos gyvenvietę. Tremtį, galima sakyti, patyrė du kartus, nes po reabilitacijos 1958 m. grįžusi į Lietuvą neturėjo kur prisiglausti. Ir Ona Baublienė išvažiavo atgal į tremtį. Antrą kartą į Lietuvą grįžo tik 1989 m. Apsigyveno Varėnoje. Įsitraukė į LPKTS Varėnos skyriaus veiklą. Aktyviai dalyvauja renginiuose.

Garbingo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikina, stiprios sveikatos ir daug saulėtų dienų Onai Baublienei linki LPKTS Varėnos sk. taryba.

Paskutinis Prisikėlimo apygardos partizanas

Spalio 1 d. sukako 50 metų nuo paskutiniojo Prisikėlimo apygardos vado Juozo Paliūno-Ryto žūties. Tuo metu apygarda faktiškai neegzistavo. Štabe tebuvo likę 4 partizanai: pats vadas Rytas, ryšių karininkas Pranciškus Prūsaitis-Lapė, štabo apsaugos partizanas Leonas Juška-Kariūnas ir neseniai tapęs "partizanu" Vytautas Remeika-Žibutė (saugumo agentas, slapyvardžiu Čestnyj). 1952 09 30 bandant nuuodyti Lapę ir Kariūną agentas V.Remeika buvo nušautas. Tą pačią dieną areštuotas ir tardomas Kariūnas išdavė štabo bunkerį. 1952 10 01 apsupus bunkerį Rytas nusišovė, o Kariūnas tapo saugumo agentu – išdaviku.

Likęs gyvas P.Prūsaitis-Lapė slapstėsi dar 10 m. Sumintas 1962 09 15.

Iš archyvinių dokumentų:

LTSR Aukščiausiojo Teismo nuosprendis

LTSR baudžiamųjų bylų teisminė kolegija, susidedanti iš pirmininkaujančio Miežėno, liaudies tarėjų Antanavičiaus ir Pikelio, dalyvaujant LTSR prokuroro vyr. pad. Bakučioniui, nusprendė: Prūsaitį Pranciškų, Mateušo, pripažinti kaltu ir nubausti pagal LTSR BK 62 str. 1 d. – mirties bausme – sušaudymu be turto konfiskavimo, nesant tokio. Pagal LTSR BK 64 str. 1 d. – mirties bausme – sušaudyti. Pagal LTSR BK 70 str. – mirties bausme – sušaudyti.

Bausmes subendrinus paskirti mirties bausmę – sušaudyti. Daiktinius įrodymus: karabiną, revolverį ir voikišką šautuvą, konfiskuoti. Nuosprendis gálutinis, kasacine tvarka neskundžiamas.

Dešinėje Pranciškus Prūsaitis-Lapė – paskutinis Prisikėlimo apyg. partizanas

Pasirašė: pirmininkaujantis Miežėnas, nariai Antanavičius ir Pikelis. 1963 05 24

Vietoj epilogo

Paskutinis buvusios Prisikėlimo apygardos partizanas Pranciškus Prūsaitis-Lapė sušaudytas 1963 07 13 Vilniaus saugumo specialioje kameroje.

Leonas Juška-Kariūnas tapo agentu-smogiku – naikino partizanus, išdavinėjo ryšininkus.

Šiuo metu iš gausios Prūsaičių šeimos tėra gyva Lapės sesuo Zofija. Pranciškui Prūsaičiui 2000 m. suteiktas kario savanorio statusas ir majoro laipsnis.

Tardomas Lapė (tardė KGB vyr. tardytojas kapitonas Liniauskas) neišdavė pa-

slėptų Maironio rinktinės archyvų. Viename bidone paslėpti dokumentai Atgimimo metais surasti Krakų valsčiuje. Dokumentai buvo blogos būklės. Dalios Kuodytės iniciatyva dauguma dokumentų restauruota. Šiuo metu formaliai atkurtos Prisikėlimo apygardos vadu yra buvęs šios apygardos partizanas Juozas Močius. Tegul Lietuvos kova už savo Laisvę nebus užmiršta ir po 100 metų!

Pasipriešinimo istorijos komitetas (Parengta pagal "Laisvės kovų archivo" Nr. 28 medžiagą. p. 100-135)

Nuotrauka iš sesers Zofijos Prūsaitės-Sudimtienės asmeninio albumo

Paminėjome žuvusius partizanus

Rugsėjo 22 dieną Raguvos miestelyje paminėtos partizanų Broniaus Krivicko-Vilniaus ir Mykolo Blinkevičiaus-Nemuno 50-osios žūties metinės.

Bronius Krivickas-Vilnius gimė 1919 11 17 Pervalų k., Pasvalio valsč. Mokėsi VDU Teologijos-filosofijos fakultete. Daug rašė į nepriklausomos Lietuvos spaudą. Partizanavimo laikotarpiu buvo atsakingas už Šiaurės rytų srities ryšius su visuomene, leido partizaninę spaudą. M.Blinkevičius-Nemunas leido spaudą kpt. Krikštaponio rinktinėje.

1952 09 21 Troškūnų saugumas pasitelkęs kariuomenę apsupo Raguvos mišką. Operacija buvo vykdoma nuo 7 val. ryto iki 12 val. Bunkeryje B.Krivickas-Vilnius ir M.Blinkevičius-Nemunas susisprogdino.

Kartu buvo paminėti 139 žuvę Raguvos partizanai. Apie Raguvą veikė kpt. Krikštaponio rinktinė, kurios vadas buvo Jonas Baltušnikas-Vienuoelis, taip pat Myko-

lo Dobrovolskio-Čeponio, Petro Bliėkos, Antano Šulskio-Šulo, Antano Aliuko-Kuprio, Antano Vaičekonio-Šermukšnio ir kiti būriai. Raguvos partizanams netoli miestelio artimieji pastatė gražų didelį paminklą.

B.Krivickui-Vilniui ir M.Blinkevičiui-Nemunui Putiliškių kapinėse pastatytas koplytstulpis ir paminklinis akmuo.

Mišiose ir minėjime dalyvavo daug garbingų svečių – Seimo narys dr. P.Jakučionis, LLKS prezidiumo pirm. J.Čeponis, LGGRTC gen. direktorė D.Kuodytė, Vyčio rinktinės plk. ltn. R.Leikus, mons. A.Svarinskas ir daug kitų. Svečius linksmino LPKTS Panevėžio sk. choristai, šaulių rinktinės choras bei Prisikėlimo apyg. partizanų ansambelis "Vidurnaktį nežuvę".

Po iškilmingos dalies visuomenė ir svečiai buvo vainikuojami kareiviška koše.

Antanas ŠIMĖNAS
Nuotr. koplytstulpis B.Krivickui-Vilniui ir M.Blinkevičiui-Nemunui

Šventė Kražiuose

Gražią šventę – žuvusių partizanų paminėjimą – surengė Kražių krašto žmonės. Ją inicijavo istorikas, tautos šviesulys ir didelis krašto patriotas Edvardas Dirmeikis, jam talkino buvęs tremtinys, Lietuvos savanoris Bronius Šarauskas. Tai partizano Edmundo Šarausko brolis. Jie surengė šventę savo lėšomis, nes vietinė valdžia tokiais dalykais nesidomi.

Kražių bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios. Jų metu paminėtos visų Kražių apylinkėje gyvenusių ir žuvusių Laisvės kovotojų pavardės. Po Mišių žmonės aplankė paminklą, kuris įamžino žuvusių už tėvynės laisvę atminimą, nuvyko prie Žvyrkalnio, kur buvo išniekinti ir užkasti kovotojų: Liudo Bagdono-Aitvaro,

Beno Jokubausko-Piko, Zofijos Bagdonavičiūtės-Virginijos, Broniaus Ulevičiaus-Bijūno, Vytauto Eisino-Žyginto, Kleopo Milašausko-Levo, Vlado Kybarto-Uosio, palaikai. Čia jų atminimui pastatytas paminklinis akmuo (taip pat E.Dirmeikio iniciatyva). Kražių kapinėse taip pat ilsisi keletas partizanų. Padėjome prie jų kapų gėlių, uždegėme žvakeles. Prisiminti ir tie, kurie žuvo toli nuo gimtųjų vietų. Tai - Edmundas Šarauskas, Vytautas Ulevičius, Bronius Valiuška bei kiti.

Kražiuose įkurtas muziejus pateikia išsamią informaciją apie Kražių skerdynes, pokario rezistenciją, šį kraštą. Aplankėme šį muziejų.

Genovaitė PETRULIENĖ

Trys paminkliniai kryžiai

Tauragės gyventojas - Laisvės kovų dalyvis - savo rankomis pagamino ir savo lėšomis pastatė metalinius kryžius

Tauragės r., Žygaičių seniūnijos apylinkėse, 7-8 km spinduliu išsidėstę trys paminkliniai kryžiai. Tai aukšti, 8 metrus siekiantys, metaliniai kryžiai. Lyg iš padebesių Nukryžiuotojo atvaizdas žvelgia į šias apylinkes ir kiekvienam iš mūsų primena tuos žiaurios pokario laikus, kai raudonieji okupantai trypė mūsų kraštą. Tada jaunieji Lietuvos sūnūs ir dukros stojo į nelygią kovą. Kulkos varpė jų kūnus, krauju mirko žemė.

Atkūrus Nepriklausomybę prasidėjo tų vietovių, kur vyko kovos, įamžinimas. Lietuva - krikščionių kraštas, tad ir žūties bei kančių vietos dažniausiai pažymimos kryžiais. Jonas Ozgirdas - Tauragės miesto gyventojas, Laisvės kovų dalyvis, savanoriškosios KASP narys. Gimtosiose Žygaičių seniūnijos apylinkėse savo lėšomis pastatė paties rankomis pagamintus metalinius kryžius. Prie kiekvieno jų pritvirtino lenteles su kovotojų pavardėmis ir gimimo bei žūties datomis. Tai buvę J. Ozgirdo bendraamžiai ir draugai, visi - šio krašto jaunuoliai. Jie tada tikėjo, kad kova nebe-

Atminimo kryžius bendražygiams

Kryžius Tauragės r., Žygaičių sen., Putokšlių k., pastatytas Kęstučio apyg. Butageidžio rinkt. Šalnos tē-

Kryžius Lietuvos partizanams Tyrelių miške su įrašytomis 8 kovotojų pavardėmis pastatytas Danieliaus Lukočiaus žuvimo vietoje. Nors amžiumi jis buvo jauniausias partizanas, tačiau stambus,

Atminimo kryžius būrio vado Vinco Stonio-Žalgirio ir jo žmonos Onos žūties vietoje, Putokšlių k., 1996 m.

Kęstučio apyg. Butageidžio rinkt. Žalgirio (Jūros) būrio partizanai Tyrelių miške (apie 1948-1950 m.). Iš kairės į dešinę: pusbroliai Danielius Lukočius-Maironis, Vladas Lukočius-Putinas, Alfonsas Šatkus-Dobilas, Vincas Eičas-Laimutis

prasmiska, ir už idealus aukojo jaunystę.

Jonas Ozgirdas augo gaušioje šeimoje ir nuo mažens mėgo metalo dirbinius. Žvelgdamas į pusšimčio metų senumo nuotraukas prisiminė savo apylinkių jaunuolius - kiekvienas jų buvo pasigaminęs Vyčio ženklus, nešiojo uniformines kepuraites. Jis turėjo fotoaparata, tad ir nuotraukas, ir negatyvus išsaugojo iki šių dienų.

vonijos Žalgirio (Jūros) būrio vado Vinco Stonio-Žalgirio ir jo žmonos Onos Jogminaitės-Stonienės žuvimo vietoje. Čia jie žengė paskutinius savo gyvenimo žingsnius. O. Stonienė buvo sužeista. Kad nepaimtų gyvos pasibaugus šoviniams, priartėjus enkavėdistams pati susisprogdino. Tai įvyko 1951 m. lapkričio 12 d.

aukšto ūgio (nuotr. - pirmas iš kairės). Kautynėse buvo labai drąsus. Tai - Vinco Stonio-Žalgirio asmeninis sargybinis. Tą lemtingą 1950 m. rugpjūčio 8-osios rytą apie 5 val. eidami vingiuotu keliuku per Tyrelių mišką keturi partizanai pateko į pasalą. Danielius, kaip drąsiausias, į priešus atidengė ugnį. Tai leido bendražygiams pabėgti. Pasibaigus šoviniams, priartėjus NKVD kariaunai, paskutinį šūvį pasiliko sau - taikė tiesiai į širdį. Tada jam buvo ką tik sukakę 17 metų. Palaikiai buvo išniekinti ir pamesti garsiosios Tauragės šubertinės kieme. Kur užkasti - iki šiol nežinoma.

Toje pačioje kryžiaus lentoje įrašyta ir Česlovo Dikavičiaus pavardė. Jis - Žygaičių sen. Budviečių mokyklos mokytojas. Vieną 1948 m. liepos mėn. rytą Tyrelių miško pakraštyje įvyko kautynės su okupantų kariauna. Č. Dikavičiui buvo peršautos kojos. Kurį laiką kovos draugai jį nešė. Priartėjus prie kanalo sužeistasis paprašė, kad paliktų. Nenorėdamas patekti priešui į rankas nusišovė. Jis liko ištikimas Lietuvos partizanų priesaikai.

(keliamo į 7 psl.)

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentu vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Aleksandras Palevičius, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16 - 1944 05 15

Antanas Paulauskas, partizanas, Raseinių apskr. Girkalnio valsč. 1944-1947 m. **Juozas Penkevičius** (po mirties), partizanas, Trakų apskr. Onušio valsč. Šermukšnio būrys 1944-1945 m.

Juozas Petrauskas, ryšininkas, Kretingos apskr. Mosėdžio valsč. Žemaičių apyg. Alkos rinkt. Galiūno būrys 1945-1949 m.

Aldona Paulavičienė-Keraitytė, rėmėja, Panevėžio apskr. Raguvo valsč. 1946-1950 m.

Leonas Paulavičius, pasipr. akcijų dalyvis, Vilkaviškio apskr. ir valsč. 1972-1976 m.

Antanas Petrikonis, partizanas, Alytaus apskr. Simno valsč. Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. 1948-1950 m.

Antanas Petrusis, ryšininkas, Kretingos apskr. ir valsč. 1946-1948 m.

Stasys Pileckas, karys, Ukmergės Vietinė rinktinė 1944 02 16 - 1944 05 15

Ignas Pinkus (po mirties), partizanas, Šakių apskr. Sintautų valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. Meškos būrys 1945 04 - 1945 05

Antanas Plytnikas, partizanas, Lazdijų apskr. Veisiejų valsč. 1944-1951 m.

Eduardas Počebutas (po mirties), karys, Kaunas, Vietinė rinktinė 301 batalionas, 2 kuopa 1944 02 16 - 1944 05 15 **Eugenija Pudrickienė-Kazėnaitė**, ryšininkė, Biržų apskr. N. Radviliškio valsč. 1944-1951 m.

Emilė Pulokienė-Šablevičiūtė, ryšininkė, Panevėžio apskr. Troškūnų valsč. Sudeikio būrys 1944-1952 m.

Juozas Putreika (po mirties), partizanas, Alytaus apskr. Merkinės valsč. J. Putreikos būrys 1945-1946 m.

Stanislovas Putrimas, sukilimo dalyvis, Utenos apskr. Vyžuonų valsč. 1941 06 22-28 **Pranciškus Radavičius**, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16 - 1944 05 15

Osip Renkevičius (po mirties), rėmėjas, Alytaus apskr. Jiezno valsč. 1944-1945 m. **Matas Rubšys**, ryšininkas, Tauragės apskr. Šilalės valsč. 1946-1949 m.

Petronėlė Sabaliauskienė-

Lebeckaitė, partizanė, Raseinių apskr. Šiluvos valsč. Žemaičių būrys 1946-1948 m.

Jonas Satkus, pogr. organ. narys, Raseinių apskr. Šiluvos valsč. 1947-1949 m.

Genė Saulienė-Baranauskaitė, ryšininkė, Rokiškio apskr. Obelių valsč. 1948-1952 m.

Antanas Sidabras, karys, Kaunas, Vietinė rinktinė 1944 02 16 - 1944 05 15

Jonas Sikorskas, karys, Trakai, Vietinė rinktinė 303 batalionas, 4 kuopa 1944 02 16 - 1944 05 15

Jonas Skardžius (po mirties), partizanas, Kupiškio apskr. ir valsč. Algimanto apyg. Šarūno rinkt. Povilo Laužiko būrys 1944-1949 m.

Juozas Skebas, partizanas, Ukmergės apskr. Balninkų valsč. Žaibo būrys 1944-1945 m.

Viktoras Skrickis, rėmėjas, Raseinių apskr. Šimkaičių valsč. 1948-1953 m.

Birutė Ona Sluškonienė-Grigaravičiūtė, ryšininkė, Alytaus apskr. Simno valsč. 1950-1954 m.

Jonas Spirauskas (po mirties), sukilimo dalyvis, Marijampolės apskr. Šunskų valsč. 1941 06 22-28

Eugenija Marijona Steponavičienė-Malinionytė, rėmėja, Marijampolės apskr. Kalvarijos valsč. 1946-1953 m.

Irena Sušinskienė-Narauskaitė, rėmėja, Lazdijų apskr. Rudaminos valsč. 1946-1952 m.

Vladas Svetika (po mirties), partizanas, Radviliškio apskr. Šiaulėnų valsč. Priskėlimo apyg. 1947-1950 m.

Aleksandras Šereika, karys, Utena, Vietinė rinktinė 1944 02 16 - 1944 05 15

Valė Šimkevičienė-Šimkevičiūtė, pogr. spaudos platintoja, Šiauliai 1972-1990 m.

Danielius Šklenskas, ryšininkas, Utenos apskr. ir valsč. 1945-1946 m.

Pranas Šmaižys (po mirties), sukilimo dalyvis, Mažeikių apskr. Ylakių valsč. 1941 06 22-28

Vaclovas Švoba (po mirties), rėmėjas, Kėdainių apskr. Šėtos valsč. 1945-1947 m.

(B.d.)

Atsiliepinimus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. 31 41 57.

Trys paminkliniai kryžiai

(atkelta iš 6 psl.)

Mažame žemės lopinėlyje daug jaunų gyvybių paaukota

Su dvidešimt dviem įrašytomis to krašto partizanų pavardėmis Jonas Ozgirdas pastatė kryžių prie kelio Tauragė-Žygaičiai (12 km nuo Tauragės) - Budviečių k., Žygaičių seniūnijoje. Šio kryžiaus lentelėje įrašyta ir Alekso Miliulio pavardė, slapyvardžiai - Neptūnas, Algimantas. Jis dirbo Žygaičių sen. Budviečių mokykloje

mokytoju. Buvo vienas iš pirmųjų to krašto partizaninio judėjimo organizatorių, štabo ir pagrindinės spaudos laikraščio "Laisvės varpas" leidybinės grupės narys. Vėliau jau būdamas Butigeidžio rinktinės vadu 1948 m. Tauragėje įsteigė pagrindžio organizaciją "Raketa". Šios organizacijos nariais buvo ir represinių struktūrų darbuotojai. Per juos būdavo teikiamos žinios partizanams apie NKVD planus.

1949 m. jau eidamas Kęstučio apyg. vado pareigas Aleksas Miliulis-Neptūnas žuvo.

Kryžiai simbolizuoja kovą, pasiaukojimą, kančią... Kiekvienas kovotojas, žuvęs už Tėvynę, yra vertas atminimo. Tokiame mažame žemės lopinėlyje kaip Žygaičių seniūnija tiek daug jaunų gyvybių paaukota ant laisvės aukuro, kovoje prieš didžiulę militaristinę valstybę, kuri okupavo jų Tėvynę. Tai privalome ne tik kryžiais pažymėti, bet ir aprašyti. Kad ateities kartos žinotų tą liūdną mūsų tautai pokario metų istoriją.

Jono OZGIRDO prisiminimus užrašė Irena MONTVYDAITĖ-GIEDRAITINĖ
Jurbarkas

Skelbimai

Projektas "Pažinkime Lietuvą ir jos etnines žemes"

Spalio 4 d. ir 5 d. 9 val. pigiriminė kelionė į Keturnaujieną pas regėtoją Aneliukę. Kaina 9 Lt.

Spalio 5 d. 8 val. "Kupiškio ir Biržų krašto deimaniukai". Uoginių kaimo senienų muziejus. Kupiškio marios ir parkas. Astravo dvaras. Biržų pilis. Alaus daryklos ir susitikimas su aludariais. Alaus degustacija. Kaina 35 Lt.

Spalio 6 d. 9 val. "Pažinkime Kauno rajoną". Požeminė "ab" spaustuvė Salių kaime. Raudondvario rūmai ir parkas. Kulautuva. Paštuvos žemė. Vilkija. Kaina 15 Lt.

Spalio 12 d. 6 val. "Rudenėjanti Ryga". Seniausias Europoje Navigacijos muziejus. Vokiškoji, latviškoji, švediškoji Ryga. Susitikimas su lietuvių mokyklos atstovais. Lido - pramogų parkas. Latvių nacionalinė virtuvė. Akvalandija. Kaina 56 Lt.

Spalio 13 d. 9 val. "Vilnius - Lietuvos širdis". Lentvario rūmai ir parkas. Apžvalginė ekskursija po sostinės senamiestį. Genocido ir rezistencijos muziejus (buv. KGB rūmai). Katedros požemiai. Geografinis Europos centras. Stručių ferma. Kaina 29 Lt.

Būtina išankstinė registracija. Kreiptis: **Kaune, Laisvės al. 39, II a., 1 kab.,** arba tel. (8-37) 321593, mob. (8-689) 54571.

Dėmesio! Ruošiamės susitikimą su Kalėdų Seneliu, organizuojame laiškų perdavimą. Skambinti tel. (8-672) 68718.

Spalio 5 d. (šeštadienį) Anykščių rajone bus šventinamas kryžius 1945-1946 metais žuvusiems Dragūno būrio partizanams.

10 val. šv. Mišios už žuvusius Anykščių Šv. Mato bažnyčioje. Po šv. Mišių vyksime prie kryžiaus (prie Romuldavos miško).

Spalio 5 d. (šeštadienį) 11 val. Lazdijų rajone, Budviečio bažnyčioje, bus aukojamos šv. Mišios už partizaną **Kostą Jankauską-Vikerį**, žuvusį 1952 04 19. Po šv. Mišių bus šventinamas paminklas.

Spalio 12 d. (šeštadienį) Vytaiškių k., Lazdijų r., bus šventinamas paminklas Tauraro apyg. Geležinio Vilko rinktinės Juozo Karašausko-Liepos būrio partizanams, žuvusiems prieš 55 metus.

11 val. šv. Mišios Krosnos bažnyčioje, po jų vyksime į partizanų žūties vietą. Kviečiame dalyvauti.

Dėmesio!

Priimami vardiniai akmenys iš norinčiųjų įamžinti tremtinių, politinių kalinių, Laisvės kovų dalyvių atminimą Klaipėdos memoriale, prie Tautos kančios paminklo, S.Daukanto gatvėje.

Išsamesnę informaciją suteiksime LPKTS Klaipėdos sk. būstinėje, Liepų g. 3. Tel. (8-46) 493476 arba 410470. Kreiptis pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 14 iki 17 val.

LPKTS Klaipėdos sk. taryba

Dėkojame

Grazina Marija Zujienė rugsėjo pabaigoje suorganizavo Stasės Jankauskaitės-Stanionienės, buvusios politinės kalinės (1944-1949), ir jos sūnaus Gedimino Jurgio Stanionio, 1941 m. birželio 22-28 d. sukilėlio, palaikų perlaidojimą. Jie, kaip ir tūkstančiai mūsų tėvynainių, buvo priversti palikti tėvynę ir mirti tolimame Toronte.

Laidotuvių apeigose buvo kviečiama vietoj geliu skirti auką Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai (buvo aukų dėžutė).

Mūsų sąjunga dėkoja gerb. G.M.Zujienei už perduotą auką (148 Lt).

Atsiliepkite

Norėčiau, kad atsilieptų **Viktorija AUGUSTANAVIČIŪTĖ-JUKNEVIČIENĖ** (arba **VAITKEVIČIENĖ**), g. 1919 m., dabar gyvenanti Kaune.

Aš su Viktorija Augustanavičiūte susirašinėju ir būdamas tremtyje Vorkutoje, ir Lietuvoje 1956-1957 metais. Rašykite **Juozui Žibėnui, Biliakiemio k., Utenos pšt., 4910 Utena.** Arba skambinkite (8-389) 49234.

Gal galėtų tremtinių šeima priimti gyventi už pagalbą buityje. Tel. (8-37) 321593, kviesti Liudą.

Prašau atsilipti **Vytautą ADOMAITĮ**, gimusį 1921 09 11 Barkūnų k., Jurbarko r., Juozo ir Onos (Baltrušaitytės) Adomaičių sūnų.

Pažįstančius jį prašau rašyti adresu:

Liudai KUNDROTAITEI, 138 M. Lebeau, Cowansville, Que., Canada J2K-3G6

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Genovaitė Gurklytė-Stašienė 1922-2002

Gimė Daliečių k., Panemunio valsč., Rokiškio aps. Šeimoje augo 3 seserys ir vienas brolis. Brolį 1948 m. nuteisė už partizaninę veiklą 8 m. lagerio. Tėvus ir dvi dukras 1949 m. ištrėmė į Irkutsko sr., Nukutor. Tremtyje ištekėjo už tremtinio, užaugino 3 dukras ir 2 sūnus. 1959 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno vyro gimtinėje - Buivėnų k. Iki pensijos dirbo kolūkyje. Buvo LPKTS Rokiškio sk. narė.

Palaidota Pandėlio kapinėse, Rokiškio r. Nuoširdžiai užjaučiame vyrą, vaikus, vaikaitčius ir artimuosius. LPKTS Rokiškio skyrius

Adelė Plungaitė-Kurauskienė 1933-2002

Gimė Birutės vienkiamyje, Šeduvos valsč., Radviliškio aps. 1949 03 25 Plungių šeima - motina su nepilnamečiais vaikais - ištrėmta į Irkutsko kr., Toluno mst. Grįžusi dirbo kolūkio med. punkto sanitarė. Ištekėjo, persikėlė gyventi į Radviliškio mst. Prasidėjus Atgimimui aktyviai dalyvavo politinėje veikloje. Nuo 1991 m. - LPKTS Radviliškio sk. narė.

Palaidota Radviliškio kapinėse. Užjaučiame vyrą, sesutes, brolių ir artimuosius. LPKTS Radviliškio skyrius

Pranas Sujeta 1911-2002

Gimė Šventežerio k., Lazdijų r., ūkininko šeimoje. Šeimoje užaugo 5 vaikai, 3 iš jų su šeimomis ištrėmti. Pranas baigė Kauno dailės ir amatų mokyklą, vėliau studijavo Vilniaus universitete Medicinos fakultete. 1944 m. suimtas, kalėjo Vorkutos lageriuose, Komijoje. Tremtyje vedė, užaugino dukrą. Grįžo į Lietuvą 1967 m., gyveno Vilniuje.

Palaidotas Vilniaus Rokantiškių kapinėse. Tegul bus lengva Jam Lietuvos žemė.

Jonas Matuzevičius 1928-2002

Gimė Panevėžio aps., Linonių k., mažažemio ūkininko šeimoje. Pabėgęs iš sovietinės kariuomenės įstojo į Žaliosios rinktinės partizanų būrį. 1953 m. kautynėse sužeistas ir suimtas. Nuteistas mirties bausme, kurią vėliau pakeitė į 25 m. lagerio. Iš lagerio grįžo 1978 m. Vedė ir apsigyveno Ukmergėje.

Palaidotas Ukmergės kapinėse.

Uršulė Mackevičiūtė 1923-2002

Gimė Ukmergės r., Balninkų valsč., Antalaušių k. Tėvai 1949 m. ištrėmti į Irkutsko sr., Čeremchovą. Prabuvo Sibire iki 1956 m. Uršulė visą tą laiką slapstėsi. Grįžus tėvams dirbo Jonavos r., Laukinėlės pagalbiniame ūkyje, vėliau - Kauno mėsos kombinate darbininke.

Amžinojo poilsio atgulė Balninkų kapinėse, Ukmergės rajone.

Elena Girštautaitė-Guzienė 1930-2002

Gimė Pilonių k., Kėdainių r. Mokėsi Krakių gimnazijoje. 1949 m. ištrėmta į Irkutsko sr., Bodaibą. Į Lietuvą grįžo 1956 m. Kaune dirbo apskaitininke, buhalterė.

Palaidota Karmėlavos kapinėse. Užjaučiame dukrą ir artimuosius.

